

[Knud Hertling.]

land som formand. Nu foreslås det altså, at denne historiske tradition, hvorefter landets øverste administrative myndighed er født formand, ophæves, og at der i stedet vælges en formand blandt landsrådets medlemmer. Dette forslag betegner ikke blot et brud med en tradition inden for Grønlands politiske forvaltning, men er også udtryk for den kolossale fart, hvormed hele Grønlands udvikling er foregået siden begyndelsen af 1950erne, samtidig med at det er et tegn på den politiske modning, der er sket i Grønland i de senere år.

I parentes vil jeg gerne bemærke, at den politiske modenhed i Grønland ofte forsøges målt gennem stemmeprocenten, f. eks. ved folketingsvalg. Til valgene i 1964 var stemmeprocenten ca. 50, ved valget i forgårs i Sydgrønland nåede procenten op til ca. 60. Da er det så, man gerne siger, at den politiske modenhed ikke kan være særlig stor. Det kan gerne være, men jeg vil dog gerne minde om, at stemmeprocenten i Danmark de første 20 år efter 1848 ikke nåede op over de 33 pct. Det står at læse i jubilæumsskriftet om den danske rigsdag 1849-1949, bind 1, side 17. I Grønland fik vi først adgang til folketingsvalg i 1953, så jeg synes nok, at de ca. 60 pct. giver udtryk for en ret betydelig politisk modenhed.

Der er nogen, der siger, at det er alt for tidligt allerede nu at indføre ordningen med en folkevalgt formand. Det er muligt. Om den indsigelse er rigtig, kan vi først konstatere, når ordningen er begyndt at køre. Om det kommer til at gå godt, vil fuldstændig afhænge af, hvilken politisk-administrativ kapacitet man vælger til formand efter nyvalgene i april 1967. Foreløbig vil jeg gerne foruddiskontere forslaget og lykønske landsrådet og hele befolkningen i Grønland med den nydannelse inden for det politiske liv, der indeholdes i dette lovforslag.

Forslagets kapitel 3 om de grønlandske kommunalbestyrelser giver ikke anledning til mange bemærkninger. Bestemmelsen i § 30 om, at kommunalbestyrelsen hvert år vælger en formand og næstformand, tror jeg bør diskuteres grundigt i det udvalg, jeg forventer bliver nedsat. Landsrådsformanden vælges for rådets valgperiode,

d. v. s. 4 år, og derved kan der skabes den fornødne kontinuitet i arbejdet. Samme kontinuitet er allerede i dag stærkt påkrævet i de grønlandske kommuner. Det er meget uheldigt for et folkestyre, hvis kontinuiteten — som i dag — skal hvile på kommunalbestyrelsens sekretær, nemlig kærneren. I det hele taget må det være vor opgave i den kommende tid at udbygge det kommunale selvstyre i Grønland. Det er hårdt tiltrængt.

Vedrørende forslaget kapitel 4 om Grønlandsrådet skal jeg nøjes med at sige, at rådet gennem de 2 år, det har virket, har vist sig at være et udmærket koordinerende redskab af det offentliges virksomhed i Grønland, takket været virkelig engagerede medlemmer, dygtig formand og et effektivt arbejdende sekretariat.

Jeg vil med disse ord anbefale lovforslaget til hurtig gennemførelse, idet jeg dog forbeholder mig ret til at vende tilbage til spørgsmål, som jeg måtte have overset ved den hastige gennemgang, vi er blevet tvunget ud i.

Forskellige enkeltheder, man ellers kunne fristes til at omtale, skal jeg lade ligge; dem kan vi drøfte nærmere i udvalget. Det drejer sig bl. a. om bestemmelserne i § 15 om mødepligten og i § 23 om ministerens adgang til at sætte landsrådets beslutninger ud af kraft.

Ministeren for Grønland (Carl P. Jensen): Jeg vil allerførst takke for, at man har ladet lovforslaget komme til behandling allerede i dag, og navnlig for, at ordførerne har påtaget sig opgaven så at sige lige fra bladet.

Når vi er i tidnød, er årsagen jo i første række, at forslaget har været til forhandling i Grønlands landsråd, der først afsluttede arbejdet i oktober måned i år. Derfor står ikrafttrædelsesdatoen til fri forhandling i et kommende udvalg, men jeg ser naturligvis gerne, at denne dato kan fastsættes så tidligt som muligt af hensyn til det forestående landsrådsvalg i april næste år, og jeg tager da også de fremsatte udtalelser som tilsagn om, at dette skulle kunne lade sig gøre.

Jeg vil gerne takke hr. From for de venlige ord vedrørende lovforslagets udformning — dem skal jeg lade gå videre —